

**ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์  
ตำบลศิลา อำเภอลำหมั่ง จังหวัดเพชรบูรณ์**  
**Cost and Return for Cultivation of Corn for Feed in  
Tambon Sila, Amphor Lom-kao Phetchabun Province**

พิชัยพิมพ์ คำเพียร<sup>1</sup>

Pichayapim khampian<sup>1</sup>

<sup>1</sup>สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

**บทคัดย่อ**

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร  
ใน ตำบลศิลา อำเภอลำหมั่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยง  
สัตว์ที่เกี่ยวข้องผลผลิต จำนวน 330 ราย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4.12 คน เป็น  
แรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 2.33 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นผู้มีการมสิทธิ์  
ในการถือครองที่ดินเป็นของตนเองโดยมีพื้นที่การถือครองที่ดินระหว่าง 46- 70 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย  
ระหว่าง 0.71-1.15 ไร่ และใช้ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระหว่าง 45.01-62.50 ไร่ มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน  
261,147.66 บาทต่อครัวเรือน มีรายจ่ายรวมโดยเฉลี่ย 164,108 บาทต่อครัวเรือน มีต้นทุนโดยเฉลี่ย 2,622.76 บาท  
ต่อไร่ และมีต้นทุนผันแปรต่อไร่ ประกอบด้วย ค่าแรงงาน โดยเฉลี่ย 1,191.17 บาท ค่าวัสดุสิ้นเปลืองโดยเฉลี่ย  
1,263.83 บาท ต้นทุนคงที่โดยเฉลี่ย 167.76 บาทต่อไร่ ต้นทุนรวมโดยเฉลี่ย 5.67 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ได้รับ  
ผลผลิตจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยเฉลี่ย 462.28 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายที่ไร่โดยเฉลี่ย 8.25 บาทต่อกิโลกรัม  
ผลตอบแทนโดยเฉลี่ย 3,813.81 บาทต่อไร่ ทำให้อัตราผลตอบแทนสุทธิโดยเฉลี่ย 2.58 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็น  
อัตราเท่ากับ 0.46 ส่วนกำไรสุทธิโดยเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 97,039.66 บาท การวิเคราะห์ผลตอบแทน มีอัตรา  
กำไรสุทธิร้อยละ 45.51

**คำสำคัญ :** ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกร ผลผลิต ผลตอบแทน ต้นทุน

### Abstract

The study of this research , is studying the Cost and Return from Corn as feed of agriculturist at Tambom Sila, Amphor Lom-kao Phetchabun Province. The collect data use questionnaire by interview with agriculturist as garner from 330 population.

The result of this study found that the gender return of the questionnaire all most is male ( $\bar{x} = 4.12$ ). the agriculturist of Labour is 2.33 people. Age is between 41-50 year old. (they are finished elementary education; they have the land on by own between 46-70 rai) the agriculturist have the land between 0.71-1.15 rai and using the land for bed out of Corn as feed between 45.01 - 62.50 rai, and the family average Income = 261,147.66 bath per family. They are having average of expenses is 164,108 bath per family. The average of cost is 2,622.76 bath per rai and having variable cost per rai such as average of labour cost 1,191.71 bath, average of supply 1,263.83 bath, average fixed cost 167.76 bath per rai, average total cost 5.67 bath per kg. In order that the crops from corn as feed  $\bar{x} = 462.28$  kg per rai, The price  $\bar{x} = 8.25$  bath per kg, income  $\bar{x} = 3,813.81$  bath per rai, conduce to the return  $\bar{x} = 2.58$  bath per kg. (or =0.46) The profit  $\bar{x} = 97,039.66$  bath per family. The analysis of return having profit is 45.51

**Keywords :** Corn as feed, Agriculturist, Crops, Return, Cost.

### บทนำ

ข้าวโพดจัดเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของประเทศนอกจากเป็นพืชที่ใช้ในการบริโภคแล้วยังสามารถใช้เป็นอาหารให้แก่สัตว์โดยเฉพาะไก่พันธุ์ สุกร ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง ดังนั้นผลผลิตจากการปลูกข้าวโพดจึงเป็นปัจจัยการผลิตหรือเป็นวัตถุดิบที่สำคัญอย่างหนึ่งของอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ และการส่งออก ปศุสัตว์ในรูปเนื้อสัตว์ ของไทยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะใช้ข้าวโพดเพื่อการเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาการผลิตข้าวโพดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและเพียงพอับความต้องการภายในประเทศ สามารถที่จะแข่งขันกับการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากต่างประเทศได้

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ถือเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรได้เป็นอย่างดี จากข้อมูล(สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์,2551)และสำนักงานส่งเสริมการค้าเกษตร

กรมการค้าภายใน, 2554) พบว่า สถิติการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ปี 2551 ซึ่งมีเนื้อที่เพาะปลูกจำนวน 1,380,330 ไร่ ปี 2554 จำนวน 999,690 ไร่ ลดลงจำนวน 380,640 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.58 และปริมาณผลผลิตในปี 2551 จำนวน 831,751 ตันในปี 2554 จำนวน 647,607 ตัน ลดลง 184,144 ตัน คิดเป็นร้อยละ 22.14 ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในปี 2551 จำนวน 824 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2554 จำนวน 626 กิโลกรัมต่อไร่ ลดลงจำนวน 198 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.02

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น พบว่าเนื้อที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีอัตราที่ลดลง การให้ผลผลิตต่อกิโลกรัมมีอัตราที่ลดลงและผู้ที่ศึกษาได้ออกให้บริการวิชาการเรื่องการจัดทำต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แก่กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดในเขตตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้สนใจที่จะทำการศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นประโยชน์แก่กลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขต ตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ รวมถึงเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานภาครัฐที่จะนำไปให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่เกษตรกรต่อไป

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาด้านต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของกลุ่มเกษตรกรในเขต ตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของกลุ่มเกษตรกรในเขต ตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์

#### วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎี ในการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ประกอบไปด้วย ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุน โดยจำแนกต้นทุนตามลักษณะปัจจัยการผลิตของผลิตภัณฑ์ และทฤษฎีผลตอบแทน โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนเพื่อการประเมินค่าอัตราผลตอบแทน

#### แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน (เมธสิทธิ์ พูลดี, 2550)

1. ต้นทุน (Cost) หมายถึง จำนวนเงินหรือรายการเทียบเท่าเงินสด หรือมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่กิจการจ่ายออกไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ต้นทุนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนรวมที่ผันแปรไปตามปริมาณการผลิต ถ้าผลิตมาก ต้นทุนรวมนี้จะเกิดขึ้นมากตามปริมาณการผลิต แต่ถ้าผลิตน้อยต้นทุนรวมนี้จะลดน้อยลงตามสัดส่วนต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต และค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปรในการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช ค่าแรงงาน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าวัสดุสิ้นเปลือง

1.2 ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิตซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยคงที่ในการผลิต หรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ได้ในช่วงระยะเวลาของการผลิต ได้แก่ ค่าภาษีที่ดิน ค่าเช่าที่ดิน ค่าเสื่อมราคายานพาหนะและเครื่องมืออุปกรณ์

#### แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทน

1. ผลตอบแทน หมายถึง มูลค่าสินค้าและบริการที่ได้รับทั้งหมดจากการลงทุนผลตอบแทน(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2551)

2. ผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมายถึง รายได้ทั้งสิ้นที่เกษตรกรได้รับจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ซึ่งประกอบด้วย รายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และรายได้อื่นๆ

3. กำไรสุทธิของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กำไรสุทธิของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้จากการนำรายได้รวมทั้งสิ้นบาท หักด้วยต้นทุนรวมทั้งสิ้นบาท ผลต่างของรายได้รวมทั้งสิ้นมากกว่าต้นทุนรวมทั้งสิ้นบาท คือ กำไรสุทธิ

4. การวิเคราะห์ผลตอบแทน อัตราผลตอบแทน เป็นการประเมินถึงรายได้ และผลกำไรที่มีความสัมพันธ์กันกับระดับและแหล่งที่มาของเงินทุน การวิเคราะห์อัตราส่วนเพื่อการประเมินค่าอัตราผลตอบแทน

5. กำไรสุทธิ หมายถึง ผลการดำเนินงานของกิจการในรอบระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งคำนวณได้จากการนำรายได้ทั้งหมดหักด้วยต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายทั้งหมด

6. ยอดขาย หมายถึง ผลรวมของยอดขายทั้งหมดที่ได้จากการจำหน่าย ซึ่งคำนวณได้จากการนำสินค้าที่จำหน่ายได้คูณด้วยราคาขาย

#### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุพรัตน์ จันทรแก้ว (2553) ศึกษาเรื่อง “ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามนโยบายของรัฐบาลโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรเพื่ออาหารและพลังงานทดแทน: กรณีศึกษา สมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด จำกัด อำเภอมะสอ จังหวัดตาก ปีการเพาะปลูก 2553” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมแม่สอด และเข้าร่วมโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรเพื่ออาหาร และพลังงานทดแทน อำเภอมะสอ จังหวัดตาก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวในระยะแรกและสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในปี พ.ศ. 2551 จำนวน 144 ราย การศึกษาครั้งนี้แบ่งกลุ่มการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ออกเป็น 2 ประเภท ตามประเภทการดูแลรักษาและจำแนกประเภทตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกออกเป็น จำนวน 6 กลุ่ม จากการศึกษาพบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบมีระบบน้ำ กลุ่มที่ให้ผลตอบแทนดีที่สุด คือ กลุ่มขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ โดยมีผลกำไรสุทธิเท่ากับ 3,087.03 บาทต่อไร่ อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตรากำไรต่อต้นทุนเท่ากับร้อยละ 58.58 0.02 0.03 และ 141.43 ตามลำดับ การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แบบไม่มีระบบน้ำ กลุ่มที่ให้ผลตอบแทนดีที่สุด คือ กลุ่มขนาดพื้นที่ 66-100 ไร่ โดยมีผลกำไรสุทธิเท่ากับ 2,393.97 บาทต่อไร่ อัตรากำไรสุทธิ อัตรา

លេខកូដ 766.22 ហាត្វែរ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรอำเภอหนองบัว (2551) ได้รายงาน “ผลการสำรวจการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดู  
แล้งในนาปีที่เพาะปลูกปี พ.ศ. 2549-2550” (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรอำเภอหนองบัว, 2551 รายงานผลการ  
สำรวจการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้งในนาปีที่เพาะปลูกปี พ.ศ.2549-2550 เกษตรกรใช้พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ด้วยกัน  
หลายพันธุ์ เช่น พันธุ์ 717, 888, 941, 919 ซึ่งผลผลิตต่อไร่เมื่อเปรียบเทียบแต่ละสายพันธุ์แล้วจะไม่แตกต่างกันมาก  
นัก โดยผลผลิต จะอยู่ในระหว่าง 1,000-1,200 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดย  
เฉลี่ย 3,055 บาทต่อไร่ ในขณะที่ราคาผลผลิตโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 6.00 บาทต่อกิโลกรัม หรือประมาณ 6,000 บาทต่อไร่  
เกษตรกรจึงมีการกำไรจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ยต่อไร่ประมาณ 2,495 บาทต่อไร่

### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตตำบลศิลา อำเภอหล่มเก่า จังหวัด  
เพชรบูรณ์ จะเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยจะนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาทำการศึกษา และวิเคราะห์ซึ่ง  
การศึกษาด้านต้นทุนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยใช้วิธีการสำรวจและจัดทำแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ที่ผลิตข้าวโพด  
เลี้ยงสัตว์ ดังนี้

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในเขตตำบลศิลา อำเภอหล่มเก่า  
จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 1,701 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยง  
สัตว์ ในเขตตำบลศิลา อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ จากการคำนวณจากสูตรของยามานะ (Yamane,1973) โดย  
กำหนดค่าความคาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน นอกจากนี้จะใช้วิธี  
โดยสุ่มเลือกแบบ Non-Probability Sampling

### เครื่องมือการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จัดทำแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลต้นทุนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยแบบสอบถาม  
ที่จัดทำขึ้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทั่วไป เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวน  
สมาชิกในครอบครัว จำนวนสมาชิกที่ประกอบอาชีพทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การถือครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ถือครอง  
ที่ดิน อาชีพ ระยะเวลาในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์  
เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าปุ๋ยเคมี ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเช่าที่ดิน ค่าพันธุ์ข้าวโพด ค่าวัสดุอื่นๆ

### การรวบรวมข้อมูล

1. ทำการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้การวิเคราะห์และแปลความหมายโดย  
กำหนดกลุ่มประชากรตัวอย่าง จากตัวอย่างจำนวนประชากรทั้งสิ้นประมาณ 1,701 คน ใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ  
95 จำนวนแบบสอบถาม 330 ชุด

2. นำแบบสอบถามที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลหากได้ผลที่พึงพอใจตามเกณฑ์กำหนดจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ต่อไปหากข้อมูลที่ได้ไม่ครบถ้วน จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. กำหนดเกณฑ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมอัตราร้อยละ 25 ของแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการสำรวจ  
**สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล**

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ สามารถแบ่งออกเป็นรายการที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไป เกี่ยวกับ เพศ อายุ การถือครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ในการเพาะปลูกวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าความถี่ และร้อยละ

2. ข้อมูลต้นทุนในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งแบ่งเป็นต้นทุนการดำเนินงาน ค่าแรงงาน ค่าวัสดุสิ้นเปลือง และต้นทุนเพื่อการลงทุน เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าอุปกรณ์ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ จะมีการนำข้อมูลมาคำนวณเพื่อหาค่าเฉลี่ยของต้นทุนรวมต่อไร่

3. ข้อมูลรายได้จากการดำเนินการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะมีการคำนวณเพื่อหารายได้รวม รายได้ต่อไร่

#### **ผลการวิจัย**

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4.12 คน เป็นแรงงานในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 2.33 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นผู้มีการถือครองที่ดินเป็นของตนเองโดยมีพื้นที่การถือครองที่ดินระหว่าง 46- 70 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยระหว่าง 0.71-1.15 ไร่ และใช้ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระหว่าง 45.01-62.50 ไร่ มีรายได้รวม รายจ่ายรวม กำไรสุทธิ ต้นทุนและผลตอบแทนดังตาราง (1-4)

#### **ตารางที่ 1 รายได้รวม**

| รายได้                             | เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) |
|------------------------------------|------------------------|
| รายได้จากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ | 213,236.67             |
| รายได้อื่นๆ                        | 47,910.99              |
| <b>รายได้รวม</b>                   | <b>261,147.66</b>      |

## ตารางที่ 2 รายจ่ายรวม

| รายจ่าย                            | เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) |
|------------------------------------|------------------------|
| รายจ่ายในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ | 132,258                |
| รายจ่ายอื่นๆ                       | 31,850                 |
| รวม                                | 164,108                |

## ตารางที่ 3 กำไรสุทธิ

| รายการ          | เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน) |
|-----------------|------------------------|
| รายได้รวม       | 261,147.66             |
| หักรายจ่ายรวม   | 164,108.00             |
| กำไรสุทธิ (บาท) | 97,039.66              |

## ตารางที่ 4 ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่

| รายการ                                   | เฉลี่ย(บาท/ไร่) |
|------------------------------------------|-----------------|
| ต้นทุนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่ | 2,622.76        |
| ผลตอบแทนจากการลงทุนต่อไร่                | 3,813.81        |
| ผลตอบแทนเหนือต้นทุน(กำไรขาดทุน)ต่อไร่    | 1,191.05        |

นอกจากนี้ต้นทุนผันแปรต่อไร่ ประกอบด้วย ค่าแรงงาน โดยเฉลี่ย 1,191.17 บาท ค่าวัสดุสิ้นเปลืองโดยเฉลี่ย 1,263.83 บาท ต้นทุนคงที่โดยเฉลี่ย 167.76 บาทต่อไร่ ต้นทุนรวมโดยเฉลี่ย 5.67 บาทต่อกิโลกรัม ทั้งนี้ได้รับผลผลิตจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยเฉลี่ย 462.28 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายที่ไร่โดยเฉลี่ย 8.25 บาทต่อกิโลกรัม อัตราผลตอบแทนสุทธิโดยเฉลี่ย 2.58 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นอัตราเท่ากับ 0.46 การวิเคราะห์ผลตอบแทนมีอัตรากำไรสุทธิร้อยละ 45.51

## สรุปและวิจารณ์ผล

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

ทางด้านต้นทุนผลจากการศึกษาต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัด เพชรบูรณ์ มีต้นทุนโดยเฉลี่ย 2,622.76 บาทต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าผลการสำรวจต้นทุนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งประเทศ ในปี พ.ศ.2548-2549 ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2551) ที่พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยง สัตว์โดยเฉลี่ย 2,349.65 บาทต่อไร่ ผลของการศึกษาที่มีต้นทุนสูงกว่า เนื่องมาจากปัจจัยของต้นทุนในแต่ละพื้นที่อาจ แตกต่างกัน และช่วงระยะเวลาในการปลูกแตกต่างกัน

ทางด้านผลตอบแทน ผลจากการศึกษาผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลตอบแทนโดยเฉลี่ย 3,813.81 บาทต่อไร่ ซึ่งผลการศึกษาต่ำกว่าผลการสำรวจของ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรอำเภอนาหว้า (2551) ที่พบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้งในนาปีที่เพาะปลูกปี พ.ศ.2549-2550 มีผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในนาปี 6,000 บาทต่อไร่ ผลการศึกษาที่แตกต่างนี้ เนื่องจากมีความต้องการข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลงประกอบกับมีผลผลิตที่ลดลง

ทางด้านราคา ผลจากการศึกษาราคาขายของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ มีราคาขายโดยเฉลี่ย 8.25 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งผลการศึกษาสูงกว่าผลการสำรวจของสำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตรอำเภอนาหว้า (2551) ที่พบว่า การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้งในนาปีที่เพาะปลูกปี พ.ศ.2549- 2550 มีราคาขายจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในนาปี 6.00 บาทต่อกิโลกรัม ผลการศึกษาที่แตกต่างกันนี้ เนื่องจาก ราคาขายโดยรวมของตลาดมีแนวโน้มสูงขึ้นประกอบกับข้าวโพดขาดตลาดจึงส่งผลให้ราคาขายข้าวโพดสูงขึ้น

#### ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรควรมีการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายรายละเอียดต่างๆในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อทราบ ต้นทุนที่เกิดขึ้น และเป็นแนวทางในการปรับปรุงต้นทุนการผลิตต่อไปให้มีต้นทุนต่ำมากที่สุด

#### กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ เพราะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พร้อมทั้งได้รับคำแนะนำจากคณาจารย์ ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี ผู้ซึ่งให้ ความรู้ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆงานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตตำบลศิลา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัด เพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการศึกษานี้ สุดท้ายนี้ต้องขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและ พัฒนา คณบดีคณะวิทยาการจัดการ ที่ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดียิ่ง

## เอกสารอ้างอิง

- ฉกาจ สุธรรมจรยา. (2542). ศึกษาเศรษฐกิจการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่นจังหวัดน่าน  
ปีเพาะปลูก 2541-2542.
- ชวาล ชุตินานวิรกุล. (2537). การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนในอำเภอท่ามะกา  
จังหวัดกาญจนบุรี ฤดูเพาะปลูก2536-2537. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์  
มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ฐิติพล นันทชาธิ์. (2545). การประเมินผลโครงการส่งเสริมการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน  
อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต  
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจมาศ อภิสิทธิ์ภิญโญ และคณะ.(2550). การบัญชีเพื่อการจัดการ. นครราชสีมา:  
บริษัท โชคเจริญมาร์เก็ตติ้ง จำกัด.
- เบญจวรรณ รักสุทธิ. (2543). การเงินธุรกิจ. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- เมธสิทธิ์ พูลดี. (2550). การบัญชีบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์สุวิริยาสาน.
- ยุพรัตน์ จันทร์แก้ว. (2553). ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามนโยบาย  
ของรัฐบาลโครงการจัดตั้งนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน: กรณีศึกษา สมาชิกสหกรณ์นิคม  
แม่สลด จำกัดอำเภอแม่สลด จังหวัดตาก. การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยลัยเชียงใหม่.
- ศุภลักษณ์ มูลสมบัติ. (2551). ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกของเกษตรกรในจังหวัด  
แม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต มหาวิทยลัยเชียงใหม่.
- สรศักดิ์ เครือไทย. (2543). ผลตอบแทนทางสังคมของการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยง  
สัตว์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2551). ผลการสำรวจต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้ง  
ประเทศปีพ.ศ.2548-2549 และ ปีพ.ศ.2549-2550. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2551: ออนไลน์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2552). ผลการสำรวจต้นทุนของการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้ง  
ประเทศ ปีพ.ศ.2550-2551. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2552: ออนไลน์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรอำเภอนาแห้ว. (2551). ผลการสำรวจการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดู  
แล้งในนาปีที่เพาะปลูกปีพ.ศ. 2549-2550. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรอำเภอนาแห้ว, 2551.ออนไลน์).
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์.(2551). ผลการสำรวจการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัด  
เพชรบูรณ์ปีพ.ศ. 2551. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์, 2551.ออนไลน์).

สำนักงานส่งเสริมการค้าเกษตร กรมการค้าภายใน.(2554). สถานการณ์ละมาตรการ.

กระทรวงพาณิชย์.

อมรรัตน์ ภูกลางเพชรทอง. (2540). การวิเคราะห์เศรษฐกิจการผลิตข้าวโพดหวานเพื่ออุตสาหกรรม

เกษตรในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี ปีการเพาะปลูก 2539-2540 . วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.